

DĚLENÍ ROSTLIN PODLE MÍSTA RŮSTU A UŽITKU

Podle místa, kde rostou, můžeme rostliny rozdělit do tří základních skupin:

1. **Plané rostliny** – rostou volně v lese, na loukách a na neudržovaných plochách.

2. **Užitkové rostliny** – pěstují se na polích, v sadech a zahradách.

Mezi užitkové rostliny patří:

- **polní plodiny** (např. obilniny, luskoviny, okopaniny),
- **ovocné stromy a keře** (např. meruňka obecná, višně obecná, rybíz červený),
- **zelenina** (např. mrkev setá, kopr vonný, cibule kuchyňská).

3. **Okrasné rostliny** – pěstují se v zahradách, parcích a v lidských obydlích pro svůj ozdobný list nebo květ.

Mezi okrasné rostliny patří:

- **zahradní rostliny** (např. jirfina zahradní, růže, lilie bělostná, pivoňka),
- **pokojevé rostliny** pěstované pro okrasu lidských obydlí (např. pelargonie – muškát, fikus, monstera, ibišek).

Sazenice ovocného stromu zvaného slivoň švestka dovezl do českých zemí císař Karel IV. z Francie. Odtud vznikl moravský nářeční název švestek „kadrátka“ („karlátka“). Zopakujte si, co víte o císaři Karlu IV.

růže

pivoňka

pelargonie (muškát)

monstera

VI

8 Vysvětlete, jaký je rozdíl mezi zahradou a sadem.

9 Jmenujte příklady jídel, která můžeme připravit z užitkových rostlin.

10 Prohlédněte si zahradní a pokojové rostliny na fotografiích. Které jiné druhy okrasných rostlin znáte nebo pěstujete na zahradě?

11 Které druhy pokojových rostlin pěstujete doma a které ve škole? Jak o ně pečujete?

12 Uveďte příklady léčivých a jedovatých rostlin.

13 Zjistěte, které z pokojových rostlin jsou jedovaté.

Rozlišujeme rostliny kvetoucí a nekvetoucí. Rostliny vyskytující se volně v přírodě nazýváme plané. Mezi užitkové rostliny patří polní plodiny, ovocné stromy a keře, zelenina. Okrasné rostliny se pěstují na zahradě nebo v domácnosti.

VLASTNOSTI ŽIVOČICHŮ

Všichni živočichové včetně člověka mají společné určité znaky:

1. **Přijímají vodu**, která je součástí jejich těl, a **potravu**, která jim poskytuje živiny.
2. Z těla vylučují různé látky:
 - vodu,
 - nestrávené zbytky potravy,
 - oxid uhličitý (při dýchání).
3. Všichni živočichové **dýchají**. **Vdechují vzduch** a spotřebovávají z něho **kyslík**. Při výdechu **vylučují vzduch obohacený o oxid uhličitý**.
4. **Reagují na změny v přírodě** – např. na příchod zimy nebo na velká horka.
5. **Pohybují se** z místa na místo.
6. Pomocí **smyslů** (zrak, sluch, hmat, čich, chuť) přijímají **informace o svém okolí**.
7. **Rostou a vyvíjejí se** v dospělého jedince.
8. **Rozmnožují se** – samice některých živočichů rodí živá mláďata, jiné snášejí vejce, ze kterých se mláďata líhnou.

dýchání živočichů

U uvedených živočichů rozhodněte, zda jejich samice rodí živá mláďata, nebo snášejí vejce: pes, slepice, morče, husa, kráva, želva.

Odkud si berou kyslík vodní živočichové? Pomocí kterého orgánu dýchají savci a pomocí kterého ryby?

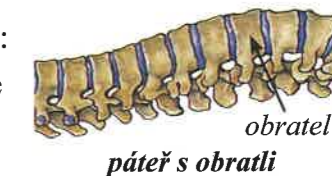

Zapište druhy smyslů a ke každému z nich přiřaďte živočicha, pro kterého je tento smysl nejcharakterističtější (např. kočka – zrak).

DĚLENÍ ŽIVOČICHŮ

Podle **vnitřní stavby těla** dělíme živočichy na dvě základní skupiny:

1. **Obratlovci** – mají **vnitřní kostru** složenou z **kostí**, její součástí je **páteř** složená z **obratlů**.
2. **Bezobratlí** – **nemají kosti ani obratle**.

obratel
páteř s obratli

1. OBRATLOVCI

Tělo obratlovců je složeno z **hlavy**, **trupu** a končetin, které u některých druhů chybí. U většiny z nich je tělo zakončeno ocasem.

Na základě znalostí z nižších ročníků zapište, kolik končetin mají uvedení obratlovci: veverka, zajíc, vrabec, kapr, zmiže, člověk. Kteří z uvedených živočichů mají tělo zakončené ocasem?

Obratlovce dále dělíme na několik dalších skupin (tzv. tříd). Jsou to např.:

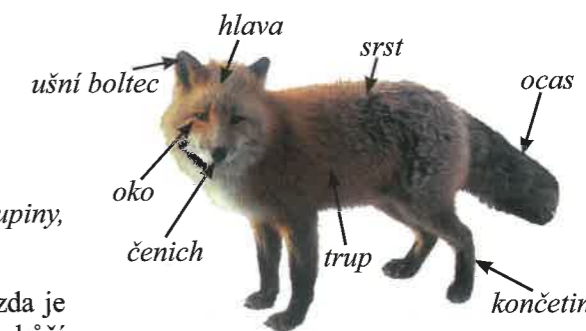
- a) ryby,
- b) obojživelníci,
- c) plazi,
- d) ptáci,
- e) savci.

Tělo obratlovců je pokryto kůží. Tu mohou navíc krýt i šupiny, peří, nebo srst.

Uvedené obratlovce rozdělte do tří skupin podle toho, zda je jejich tělo porostlé kůží se srstí, kůží se šupinami, nebo kůží s peřím: pes, kapr, čáp, medvěd, štika, kachna.

stavba těla obratlovců – liška obecná